

FAMIPED

Familias, Pediatras y Adolescentes en la Red. Mejores padres, mejores hijos.

Alteracións no crecemento dos nenos

Autor/es: Mª Elena Fernández Segura. Pediatra de Atención Primaria. Centro de Salud de Nerja (Málaga).

Traductor/a: Botóns.eu - Portal Galego de Educación.

[Volumen 5. N^o1. Marzo 2012](#) [1]

O crecemento dos nenos é un proceso dinámico e para facer unha análise apropiada de se existen problemas no crecemento débese avaliar a curva de crecemento de cada neno.

Que son os percentís? As gráficas que utilizamos para as curvas de crecemento do peso, o talle e o perímetro cefálico están divididas mediante percentís. O percentil é un concepto estatístico e utilizámolo para explicar o crecemento dos nenos. O percentil pode tomar valores de 0 a 100.

Que significa que un neno ten o talle no percentil 40? Imos pór un exemplo. Consideremos que a clase do noso fillo ten 100 alumnos, cada un ten unha altura diferente e colocámoslos en fila por orde de estatura, primeiro os máis baixos e logo os máis altos. A altura do noso fillo corresponde á posición 40 e a estatística diríanos que está no percentil 40. Isto significaría que a súa altura é normal e que comparándoo cos 100 nenos da súa clase a súa altura está por encima do 40% dos nenos da súa clase e por baixo do 60% dos nenos da súa clase.

Sempre se ten que medrar polo mesmo percentil? O importante non é ter un percentil alto nin estar no percentil 50 senón medrar de forma máis ou menos regular ao redor dun mesmo percentil. O problema estaría se a altura do neno correspondécese cun percentil menor de 3 e de xeito mantido. Seguramente se a altura de seu fillo está por baixo do percentil 3 o seu pediatra iniciará un estudo. É dicir, seguindo o exemplo posto anteriormente, se un neno ten a súa altura no percentil 3 quere dicir que só un 3% dos nenos da súa mesma idade terían unha altura máis baixa ca el e o 97% unha altura máis alta.

Se me dixo meu pediatra que meu fillo tivo un catch up no crecemento, isto que significa? Queremos explicar que hai un crecemento recuperador despois dun trastorno que sufriu o neno que limitou o seu crecemento.

En ocasións aos nenos que están sendo estudados por alteración no seu crecemento solicítaselles unha idade ósea, en que consiste esta proba e que información nos achega? A idade ósea é outro elemento de valoración do crecemento e fálanos da velocidade á que medra o esqueleto. Realízase unha radiografía da articulación do pulso e man esquerda e compárase cuns modelos existentes para cada idade. O seu resultado será valorado en relación coa idade que ten o neno, o seu peso, o seu talle e o seu desenvolvemento puberal.

Tamén se fan probas de laboratorio para diagnosticar alteracións no crecemento? Despois da historia clínica, a exploración física e a idade ósea, poucos nenos necesitarán un estudo máis completo para aclarar a causa.

Entón, cales son os nenos que se consideran realmente baixos? Son os que a súa altura está de xeito mantido por baixo do percentil 3 ou na estimación do seu talle diana vemos que non van acadar de adultos o talle que lles correspondería pola familia onde naceron.

Cales son as causas principais de talle baixo nos nenos? Pódense agrupar en dous grupos: os que son

Alteracións no crecemento dos nenos

---

baixos porque teñen unha enfermidade e os que son baixos pero se consideran nenos normais. Este segundo caso son os máis frecuentes.

Como pode haber nenos baixos que non teñan ningún problema no seu crecemento? Efectivamente, un grupo destes nenos serían o que consideramos talle baixo familiar, que son os nenos que son baixos porque o talle de seus pais é baixo. O outro grupo son os nenos que teñen atraso constitucional de crecemento e desenvolvemento. Estes nenos presentan un ritmo lento para medrar e ao chegar os 12-13 anos non se produce a aceleración do crecemento propia da puberdade nin se inicia a maduración sexual. Con todo ao redor dos 16-17 anos empezan os cambios puberais e ao final alcázase un talle adulto normal. No 80% dos casos teñen antecedentes na familia de crecemento similar.

Cales son as enfermidades que poden producir talle baixo? Ademais da malnutrición e certas enfermidades crónicas, está o déficit de hormona de crecemento, o crecemento intrauterino retardado e certas enfermidades xenéticas, como a síndrome de Turner.

Cando se debe sospeitar a falta de hormona de crecemento? Nestes nenos o talle ao nacemento adoita ser normal e medran ben durante un período de 1 ou 2 anos. A continuación a velocidade de crecemento faise máis lenta. Aos 3-4 anos a súa altura está por baixo do percentil 3. O diagnóstico debe confirmarse mediante análises complicadas de sangue que se realizan por profesionais con experiencia en certos centros hospitalarios. Se se demostra con certeza a falta da hormona do crecemento estará indicado realizar tratamento con hormona de crecemento.

É perigoso o tratamento con hormona de crecemento? Logo de case 40 anos de experiencia mundial sabemos que non provoca efectos indesexábeis nos pacientes.

Que é o crecemento intrauterino retardado? A altura normal para os nenos ao nacer é de media maior de 47 cm. Os que nacen cun talle menor son denominados con crecemento intrauterino retardado e afecta a nenos que sufriron algún problema durante a xestación. Na maioría dos casos prodúcese unha recuperación do crecemento tras o nacemento. Pero en moi poucas ocasións estes nenos non recuperan a altura e aos 4 anos son baixos e pódense beneficiar do tratamento con hormona de crecemento.

MÁIS INFORMACIÓN:

<http://www.aepap.org/familia/crecer.htm> [2]

http://www.who.int/childgrowth/standards/curvas_por_indicadores/en/index.html [3]